

COMBATEREA CONTRAVENȚIONALITĂȚII – UNA DIN SARCINILE PRIORITARE ALE ORGANELOR PUBLICE LOCALE

Victor GUȚULEAC,
doctor on drept, profesor universitar
Ștefan ZAHARIA,
doctorand

SUMMARY

According to the administrative legislation, the prevention and the constraint of this negative and dangerous social phenomenon is one of the tasks of local public administration bodies. In this article there are analyzed such themes as: the reasons and the conditions of committing administrative delinquency, their forms and methods of prevention.

Activitatea socială a oamenilor on ce privește respectarea regulilor de conduită

stabilite on societate este foarte diversă și se manifestă atot pozitiv, cot și negativ. Un aspect specific al manifestărilor negative ol constituie comportamentele infracționale și cele contravenționale, adică săvârșirea de infracțiuni și contravenții.

Statul este obligat, la rondul său, să reacționeze adecvat la astfel de abateri de la normele stabilite de conduită socială.

Legea cotravențională prevede, printre sarcinile de bază, și necesitatea depistării faptelor contravenționale, prevenirii și curmării lor (art.6 și art.22 al Codului cu privire la contravențiile administrative (CCA), lichidării consecințelor abaterilor contravenționale.

Legea stipulează că organele administrației publice locale sont responsabile de organizarea, coordonarea și desfășurarea măsurilor ce țin de respectarea legilor, menținerea ordinii publice și a altor măsuri, ce contribuie la prevenirea contravențiilor (alin.2 art.6 CCA).

Un rol deosebit on activitatea de combatere a contravenționalității oi revine primarului, ca subiect principal al puterii executive la nivel local. Potrivit legislației on vigoare,¹ ontru asigurarea ordinii publice și securității publice pe teritoriul administrat, el dispune de următoarea competență:

- coordonează activitatea subiecților implicați on asigurarea ordinii de drept;
- depistează cazurile de oncălcare a legislației de către persoanele fizice și juridice pe teritoriul administrat, ontreprinde măsuri de prevenire și curmare a faptelor ilegale;
- asigură securitatea circulației rutiere și a pietonilor;
- de comun acord cu subdiviziunile descentralizate ale organelor centrale de ramură, ia măsuri ontru prevenirea și lichidarea consecințelor diverselor calamități naturale, mobilizond on acest scop resursele umane și cele materiale de

care dispune localitatea.²

Menționăm că nici legislația națională, nici alte acte normative în domeniul contravențional nu stipulează și nu reglementează mecanismul realizării acestor sarcini.

Totodată, este cunoscut faptul că nici un fenomen social (inclusiv cel contravențional) nu poate fi influențat, dacă nu este studiat.

Referindu-ne la fenomenul infracțional, putem constata că el este studiat multilateral și profund. Științele juridice, cum ar fi dreptul penal, dreptul procesual penal, criminalistica și dreptul execuțional-penal au definit infracțiunea, au formulat tipurile infracțiunilor, amplasându-le în Codul penal, au determinat formele, metodele și ordinea procesuală de combatere a infracțiunilor la diferite etape de combatere a lor, precum și modalitățile de executare a sancțiunilor penale.³

Onsă nici una dintre aceste științe și nici altele n-au cuprins abordarea problemei criminalității în toată complexitatea ei. Criminalitatea, ca fenomen social, oși are legitățile sale de apariție, existență și evoluție și necesită forme specifice de prevenire și contracarare, este obiectul de studiu al unei ramuri a științei juridico-penale separate, cum este „Criminologia”.

Fenomenul contravențional, odată cu dezmembrarea contravenției de infracțiune și excluderea sa din Codul penal, în viziunea noastră, este dat uitării. Totodată, fără studierea contravenționalității, ca fenomen social, nu poate fi realizată sarcina de combatere a ei.

Din cele menționate, considerăm că la etapa actuală de dezvoltare a dreptului, studierea contravenționalității ca fenomen social, a cauzelor contravenționalității și a condițiilor ce o favorizează, a personalității

contravenientului, formelor și metodelor de prevenire a contravențiilor ar putea să constituie obiectul de studiu al criminologiei sau al dreptului contravențional.⁴

Luând ca bază noțiunea de „criminalitate” care în literatura de specialitate este studiată foarte amplu⁵, putem să propunem *noțiunea de contravenționalitate ca fiind un fenomen social juridic negativ cu caracter de masă variabil, din punct de vedere istoric, care este constituit din totalitatea contravențiilor comise pe un anumit teritoriu într-o perioadă determinată de timp ce se caracterizează prin indicatori cantitativi (nivelul, dinamica) și calitativi (structura, caracterul).*

Trăsăturile de bază ale contravenționalității sunt: fenomenul social, fenomenul juridic, fenomenul negativ, fenomenul cu caracter de masă, fenomenul istoric variabil.

Contravenționalitatea este un *fenomen social*. Odată ce contravenționalitatea există și se dezvoltă în societate, rezultă că ea este un produs al acesteia. Fiind un produs periculos al societății, care, în viziunea noastră, este subapreciat, contravenționalitatea cauzează prejudicii considerabile nu numai persoanelor fizice și juridice, ci și statului, societății în general. Pornind de la această constatare, menționăm că prevenirea și contracararea acestui fenomen necesită elaborarea și aplicarea de către organele statale omputernicite și, în primul rând, de către organele administrației publice locale, a diverselor măsuri cu caracter social, economic și juridic.

Contravenționalitatea este un *fenomen juridic*. Caracterul juridic al fenomenului contravențional derivă din conținutul art. 22 al Constituției Republicii Moldova, care prevede că nimeni nu va fi con-

damnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, potrivit legislației contravenționale, nu se va aplica o pedeapsă mai aspră decât cea prevăzută în momentul comiterii actului delictuos (art.8 CCA). Numai incriminarea formelor de comportament ilicit în legislația contravențională ne permite să le declarăm drept contravenții, a căror totalitate constituie un fenomen juridico-contravențional.

Fenomenul negativ al contravenționalității îl constituie consecințele considerabile ale ei. Contravenționalitatea provoacă zilnic pagube enorme de ordin fizic, material și moral, fapt ce demonstrează caracterul ei negativ. Menționăm că numai în urma nerespectării Regulilor circulației rutiere, în țară, anual, decedează circa 400 de persoane și sunt traumatizate peste 3000.⁶

Contravenționalitatea reprezintă un fenomen cu *caracter de masă*. În Republica Moldova nu există o bază unică de date privind starea contravențională. Numai serviciile Direcției Generale ordine publică a MAI depistează anual circa 500 mii de fapte contravenționale.

Contravenționalitatea este un fenomen social cu caracter de masă, posedă unele particularități specifice (cantitative și calitative), care nu pot fi observate în cazurile unor contravenții luate separat.

Contravenționalitatea este un *fenomen istoric variabil*. Schimbările de ordin economic, social și politic, dezvoltarea științelor juridice și alte schimbări ce au loc în societate, modifică și contravenționalitatea atât cantitativ, cât și calitativ. Alături de aceste procese, au loc și modificările legislației contravenționale. Unele fapte sociale oși pierd pericolul

social și se exclud din CCA, de altfel, însă trebuie să ne protejăm prin normele juridico-contravenționale care se includ în CCA.

Starea contravențională în Republica Moldova, cauzele și condițiile ce o favorizează. Starea contravențională poate fi determinată prin indicatori atât cantitativi, cât și calitativi.

Indicatorii cantitativi sunt caracterizați prin *nivelul și dinamica contravențională*.

Nivelul contravenționalității este un indicator important care reflectă numărul absolut al contravențiilor și al persoanelor ce le-au comis pe un anumit teritoriu (pe teritoriul țării, raionului, municipiului, primăriei etc.), într-un interval de timp concret (lună, semestru, an). În același timp, poate fi vorba și despre nivelul diferitelor grupe omogene de contravenții: din domeniul protecției muncii și al ocrotirii sănătății populației; cele ce atentează la proprietate; din domeniul industriei, folosirii energiei termice și electrice; cele ce atentează la ordinea publică sau la modul stabilit de administrare etc.

Un astfel de indicator ne poate arăta doar gradul de răspundere generală a contravenționalității și nu ia în considerare un șir de particularități, cum ar fi numărul populației în general, numărul populației ce a atins vârsta răspunderii contravenționale, procesul migrațional, raportarea la perioadele anterioare (dinamica) etc. Datele absolute și relative despre starea contravențională nu permit a aprecia obiectiv contravenționalitatea în diferite unități administrativ-teritoriale, deoarece numărul de locuitori, care pot deveni subiecți ai răspunderii contravenționale, este diferit.

De asemenea, nivelul contravenționalității ne permite să determinăm gr-

adul pericolului social al acestui fenomen și influența lui asupra ordinii și securității publice.

După cum am menționat, în Republica Moldova nu există o bază de date unică (statală) privind evidența contravențiilor comise, fapt care face imposibilă determinarea nivelului contravențional, precum și calcularea celorlalți indicatori ai contravenționalității.⁷

Lipsa unei baze de date face imposibile investigațiile științifice în acest domeniu, identificarea cauzelor și condițiilor ce favorizează contravenționalitatea, activitatea privind combaterea contravenționalității scot la iveală subaprecierea pericolului social al acestor fapte ilicite de către stat.

Întru argumentarea celor menționate, vom apela numai la unele date, de care dispunem, privind nivelul contravenționalității și pericolul social al acestui fenomen.

Pe parcursul anului 2007, numai angajații unor subdiviziuni ale MAI au curmat aproape 500 000 de fapte contravenționale (ofițerii operativi de sector – 72 867 cazuri; colaboratorii poliției rutiere – 395 079 de cazuri; reprezentanții serviciului pompieri și salvatori – 5722 cazuri). Deci numai conform acestor date, în conflict cu legislația contravențională s-au aflat 473668 de cetățeni (pentru comparație, în aceeași perioadă în conflict cu legislația penală au fost 19261 de cetățeni).⁸

Constatăm că aceste date nu reflectă activitatea tuturor subdiviziunilor M.A.I., iar conform CCA încă 27 de organe statale sunt omputernicite de a constata faptele contravenționale, a examina cazul contravențional și a emite o decizie asupra cazului. De exemplu, numai

instanțele de judecată au examinat cazuri contravenționale: în anul 2000 – 109303; 2001 – 110434; 2002 – 103051; 2003 – 111130; 2004 – 122855; 2005 – 120634; 2006 – 105412; 2007 – 104202.⁹

Coeficientul contravenționalității este cel mai obiectiv indicator al nivelului contravenționalității și se calculează pe calea raportării datelor despre contravenții sau contravenienți la datele despre populație. De obicei, coeficientul criminalității se raportează la un număr de 100000, 10000 sau 1000 de locuitori angajați. Considerăm că pentru Republica Moldova ar fi rațional a calcula nivelul contravenționalității, raportat la 1000 de locuitori, rămânând a fi unicul pe tot teritoriul țării, fapt ce ar permite compararea nivelului contravenționalității între diferite unități administrativ-teritoriale.

Având în vedere cele indicate mai sus, la ora actuală în Republica Moldova e imposibil a calcula coeficientul contravenționalității, deoarece nu dispunem de numărul total de contravenții comise atot pe întregul teritoriu al țării, cât și pe teritoriul fiecărei unități administrativ-teritoriale.

Dinamica contravenționalității este un alt indicator cantitativ care reflectă schimbarea în timp a acesteia, adică modificările ce se produc, structura și caracterul contravenționalității.

Pentru determinarea dinamicii contravenționale se utilizează, de obicei, două metode:

a) *metoda bazei fixe*, care constă în compararea cifrelor din anii (perioadele) ce ne interesează cu cifrele din anul (perioada), care servește drept bază de comparație;

b) *metoda de lanț* (metoda bazei mobile) oși are utilitate în cazurile în care

se efectuează compararea datelor fiecărui an cu cel precedent.

Astfel se stabilește creșterea sau descreșterea contravenționalității on comparație cu anul precedent.¹⁰

Dinamica nivelului contravenționalității poate fi exprimată on cifre absolute ale contravențiilor onregistrate, ale persoanelor ce le-au comis ori on procente care sont calculate față de anul luat drept bază de comparație (bază fixă) sau față de anul precedent (baza mobilă, metoda de lanț).

Dinamica contravenționalității exprimată on procente este mai clară și mai evidentă. Dinamica contravenționalității poate fi reflectată mai adecvat, luond drept bază schimbările coeficientului contravenționalității. Este cunoscut faptul că și creșterea sau descreșterea contravenționalității, deseori, este legată de schimbările demografice, datorită migrației populației, precum și altor procese care au loc on societate.

Dinamica contravenționalității permite a releva tendințele contravenționalității on general și a unor grupe separate ale ei, a compara dinamica fenomenului contravențional on diferite unități administrativ-teritoriale.

Indicatorii calitativi reflectă structura și caracterul fenomenului contravențional. La abordarea indicatorilor cantitativi ai contravenționalității a fost admisă tangențial și problema parametrilor calitativi, fiindcă aceștia se află ontr-o legătură indisolubilă, dezvăluind, astfel, o imagine integrală a fenomenului contravențional.

Putem menționa că structura contravenționalității reflectă legătura internă a acesteia, adică corelația tipurilor de contravenții sau contravenienți din

totalitatea contravențiilor onregistrate și a persoanelor care le-au comis. Ea se evaluează on numere absolute și relative (procente), cote-părți, coeficienți, ce caracterizează contravenționalitatea nu numai din punct de vedere calitativ, dar și cantitativ.

Structura contravenționalității poate include următoarele:

- cota-parte a diferitelor grupe de contravenții (după capitolele CCA);
- cota-parte a contravențiilor violente;
- repartizarea contravențiilor comise după unitățile administrativ-teritoriale, după sfera socială, teritoriu (sectoarele de poliție), timpul anului și al zilei;
- coeficientul contravențiilor care au fost sancționate cu cea mai aspră pedeapsă contravențională (arest administrativ) raportat la numărul total de contravenții etc.

Structura contravenționalității include și caracterul, gradul de pericol social pentru diverse obiecte de atentare, corelația contravenționalității cu diferite fenomene și procese economice, social-demografice etc. Studiarea indicatorilor de structură on timp asigură relevarea tendințelor reale ale unor părți componente ce constituie contravenționalitatea (de exemplu, contravenționalitatea on locurile publice) on baza cărora poate fi făcută o prognoză mai sigură atot a contravenționalității on gene-ral, cot și a unor tipuri separate ale ei, repartizarea mai eficace a surselor umane on materialele implicate on activitatea de prevenire a unui tip concret de contravenții.

Caracterul contravenționalității, avond o legătură stronsă cu structura sa, pune accentul pe conținutul tipurilor de comportamente contravenționale și pe dominarea

acestora o structură contravenționalității, precum și distribuirea contravențiilor o funcție de unele grupe de populație (comise de minori, de cetățeni străini și apatrizi, de persoane cu antecedente contravenționale), de sfera social-economică.

On cele mai multe cazuri, caracterul

contravenționalității este relevant mai profund la abordarea unor tipuri concrete de contravenții, care prezintă un pericol social mai sporit prin consecințele faptelor contravenționale.

Ontru argumentarea și confirmarea celor menționate ne vom referi la struc-

tura și caracterul contravențiilor constatate (depistate) de angajații Poliției rutiere a Republicii Moldova.

Nr. crt.	Conținutul faptelor contravenționale și al sancțiunilor (consecințelor) sociale	perioada				
		1993	1994	1995	1996	1997
1.	Mulțimea contravențiilor cu caracterul contravențional rutier:	276571	267030	274011	355404	392079 (1511,3%)
1.1.	De către conducerea vehiculelor de transport cu motor de ardere:	14261	15811	11879	11435	11644 (151%)
1.2.	De către conducătorii vehiculelor circulând rutier sau pe drumurile și drumurile:	1671	1447	1189	1195	1437 (154,1%)
2.	De către conducătorii rutier:					
2.1.	- au decedat	415	405	391	361	464 (151,3%)
2.2.	- au fost răniți	3716	1882	1770	1827	1964 (154,3%)

Structura (parțială) contravențiilor constatate de Poliția rutieră a M.A.I. al Republicii Moldova¹¹

Pentru conștientizarea mai profundă a pericolului social al fenomenului contravențional din domeniul gospodăriei rutiere, o special, și a fenomenului, o general, ne vom

Nr. crt.	Serviciul penal și al securității publice al orașului și al Republicii	perioada				
		1993	1994	1995	1996	1997
1.	Totul infracțiunilor contravenționale:	17311	14795	13488	10971	10166
2.	De către infracțiunile contravenționale cu caracterul rutier:					
	- contravenții	336	183	115	189	174
	- infracțiuni contravenționale grave	360	331	351	364	365
3.	Infracțiunile de trafic de droguri ilegale și de trafic de droguri ilegale:	-	-	1093	1067	1144
4.	Infracțiunile contravenționale de trafic de droguri ilegale:	-	-	933	882	843

referi la analiza comparativă a structurii criminalității o ce privește numărul de omori și leziuni corporale.

On viziunea noastră, la conștientizarea pericolului social al contravenționalității

contribuie și indicatorii rezultatelor neglijenței privind respectarea strictă a regulilor securității antiincendiară.

Unii indicatori pe anii 2004-2007 privind consecințele nerespectării

nr. crt.	Consecințele nerespectării regulilor securității antiincendiară	anul			
		2004	2005	2006	2007
1.	Decedați pe regulile securității antiincendiară	149	100	154	167 (+5,1%)
2.	Decezați	113	165	138	111
3.	Prejudicii materiale (milioane lei)	11803,9	14064,1	13046,9	31746,1
4.	Daunelor materiale de către asociațiile locale	6197	6781	545	3771 (+5,1%)

Deci numai în anul 2007, în urma incendiilor (ca rezultat al nerespectării regulilor securității antiincendiară – aspect juridico-administrativ), au avut loc 2652 de incendii, în urma cărora au decedat 212 cetățeni, inclusiv 14 copii, iar prejudiciul material a constituit circa 33 milioane lei.

Cele, menționate deja ne permit să concluzionăm faptul că, în activitatea tuturor organelor preocupate de combaterea fenomenului contravențional, un rol deosebit de important îl revine analizei ca funcție de administrare. Scopul de bază, scopul prioritar al acestei funcții este stabilirea nivelului real al contravenționalității (stabilirea adevărului), a cauzelor și condițiilor care au determinat creșterea sau descreșterea numărului de contravenții comise. Neafierea (nestabilirea) nivelului real al contravenționalității va conduce inevitabil la: prognoza incorectă a stării contravenționalității pe viitor; planificarea neadecvată, inoportună a măsurilor de prevenire și contracarare a faptelor contravenționale; aprecierea incorectă (inadecvată) a eficacității măsurilor de combatere a contravenționalității deja realizate în perioada supusă analizei, a rezultatelor activității subiecților concreți.

Vom încerca să argumentăm această

concluzie. Astfel, pe parcursul anului 2007, ofițerii operativi de sector ai M.A.I. au constatat și cercetat 72867 cazuri de contravenții administrative dintre care:

- 4295 de fapte de cauzare a leziunilor corporale (art.47/1 CCA);²
- 5376 de cazuri de huliganism neonsemnat (art.164 alin.1);
- 20157 de fapte de apariție în stare de ebrietate în locurile publice (art.167 CCA);
- 881 de cazuri ce țin de traficul ilegal al substanțelor narcotice (art.44 CCA) etc.

Esența datelor indicate constă în aceea că ele numai la general caracterizează nivelul de contravenții de acest gen și rezultatele activității reprezentanților acestui serviciu. Însă aceste date încă nu ne permit să tragem concluzia cu privire la starea contravenționalității (creșterea sau descreșterea) și rezultatele de combatere a acestui gen de fapte antisociale.

În acest caz vom apela la unul din indicii contravenționalității, cum este *dinamica*, și constatăm că pe parcursul anului 2005 reprezentanții aceluiași serviciu al M.A.I. au constatat și cercetat 319404 fapte contravenționale (+438%), dintre care: contravenții prevăzute de art.47/1 CCA – 2363 (-45%); de art.164 al.1 CCA – 23570 (+438%); de art.167 CCA – 75074 (+372%); de art. 44 CCA-

2593 (+294%).³

Deci în anul 2007, au crescut cu 55 la sută numai faptele de cauzare a leziunilor corporale, restul indicilor este în descreștere: în total faptele contravenționale înregistrate de către acest serviciu au scăzut mai mult de patru ori; faptele de hulișanism neînsemnat – cu 438%; apariția în stare de ebrietate în locurile publice – cu 372%; acțiunile ilegale privind procurarea și păstrarea în cantități mici a substanțelor narcotice, precum și consumul lor – cu 294%.

La prima vedere, situația privind prevenirea și contracararea acestui gen de contravenții (precum și a contravenționalității, la general) este mai mult decot satisfăcătoare, nu cere o atenție sporită problema alcoolismului și a narcomaniei.

Însă, orice fenomen social, inclusiv cel contravențional, necesită un studiu multilateral și obiectiv.

În baza analizei comparate a altor indici ai contravenționalității și criminalității, a rezultatelor activității altor servicii ale M.A.I. putem avea dubii în ce privește descreșterea numărului de contravenții administrative privind acțiunile ilegale cu traficul substanțelor narcotice, deoarece numărul de infracțiuni de același gen este în creștere (2005 – 2093 de infracțiuni; 2006 – 2087; 2007 - 2144).

Mult mai dubioasă pare a fi situația cu combaterea alcoolismului. Dacă potrivit datelor furnizate de către ofițerii operativi de sector numărul persoanelor care au apărut în stare de ebrietate în loc public în 2007 s-a redus cu 372 la sută în comparație cu anul 2005, apoi conform datelor Direcției poliției rutiere, numărul de persoane care au condus mijloacele de transport în stare de ebrietate, dimpotrivă,

s-a majorat (2006 – 21435 cazuri; 2007 – 21624 cazuri). E de menționat faptul că datele privind conducerea mijloacelor de transport în mai mică măsură sunt predispuse subiectivismului, deoarece fiecare contravenție de acest gen este confirmată de către medic.

Dacă considerăm că indicii rezultatelor activității ofițerilor operativi de sector oglindesc real problema în cauză, atunci constatăm că numărul persoanelor care au condus mijlocul de transport în stare de ebrietate este mai mare (21624) decot numărul persoanelor care au apărut în loc public în stare de ebrietate (20157), concluzie care nu poate fi acceptată.

De menționat că determinarea caracterului contravenționalității, conștientizarea pericolului social real al fenomenului contravențional ne-ar permite elucidarea unor tendințe alarmante ce domină în evoluția contravenționalității, de a evidenția cauzele și condițiile ce favorizează creșterea sau descreșterea nivelului contravenționalității.

Cauzele și condițiile contravenționalității. Cauzele contravenționalității sunt niște fenomene și procese sociale care generează și mențin existența contravenționalității sau provoacă creșterea sau descreșterea lor.⁴

Ele pot fi grupate în:

- cauzele generale ale contravenționalității;
- cauzele unor tipuri de contravenții;
- cauzele contravențiilor concrete.

În afară de cauzele contravenționalității, mai există și un șir de *condiții* (împrejurări, circumstanțe) care favorizează săvârșirea faptelor contravenționale. Dintre acestea fac parte atât factorii naturali, cât și cei sociali sau tehnici. Condițiile în sine nu generează contravenții, dar contribuie la

onfăptuirea lor. Aprecierea unor fenomene ca fiind cauze, iar a altora – on calitate de condiții, poartă un caracter relativ, fiindcă on diferite situații unul și același fenomen poate apărea atot on calitate de cauză, cot și ca condiție. Considerăm că ar fi corect de unificat cauzele contravenționalității ontr-un singur termen – determinante ale contravenționalității .

Formele de combatere a contravenționalității. Cetățenii au datoria să respecte prevederile legislației contravenționale, pe de o parte, iar pe de altă parte, organele statale sont abilitate cu combaterea contravenționalității (art.6 al CCA).

Conținutul administrării on domeniul combaterii contravenționalității este predeterminat de funcțiile organelor administrației publice locale privind prevenirea și contracararea contravențiilor, și anume:

- evidența contravențiilor comise pe teritoriul administrat;
- statistica contravenționalității;
- analiza caracteristicilor cantitative și celor calitative ale contravenționalității,
- evidențierea cauzelor ce o favorizează;
- prognoza nivelului contravenționalității;
- planificarea măsurilor de prevenire și contracarare a contravenționalității;
- organizarea realizării planurilor privind combaterea contravenționalității;
- controlul activității tuturor organelor, implicate on realizarea planurilor
- prevenirea și contracararea contravenționalității, legalității și eficacității acestei activități.

On baza funcțiilor menționate, pot fi identificate *trei forme de combatere a contravenționalității*:

- prevenirea de contravenții;

- aplicarea față de persoanele care au comis fapte contravenționale a măsurilor de constrângere statală;

- aplicarea față de contravenienți a măsurilor de reoncadrare socială.

Prevenirea contravenționalității constă on prevenirea săvârșirii primare a acelor acțiuni ori inacțiuni umane pe care societatea le consideră dăunătoare pentru valorile sale, iar statul le protejează prin intermediul normelor juridice contravenționale.

Obiectul primordial al prevenirii ol constituie ansamblul de factori care determină sau favorizează comiterea faptei contravenționale.

Prevenirea contravenționalității constituie un proces social permanent care presupune aplicarea unor măsuri ce au caracter social, cultural, economic, politic, administrativ și juridic, care au menirea să prevină săvârșirea faptelor antisociale, prin identificarea, neutralizarea și onlătura-rea cauzelor fenomenului contravențional.⁵

On funcție de ierarhia cauzelor și condițiilor faptelor antisociale, on criminologie sont evidențiate trei niveluri de bază privind prevenirea lor: *general, special-criminologic și individual*.⁶

Nivelul general (prevenție generală) include activitatea organelor administrației publice locale, comunității și a instituțiilor ei, ondreptată spre soluționarea contradicțiilor din domeniul economic, social, politic etc. Această activitate se realizează de diferite organe statale sau formațiuni obștești.

Nivelul special-criminologic constă on influența asupra factorilor care generează anumite tipuri sau grupe de comportamente antisociale (de exemplu, influența reglementativ-juridică asupra factorilor care generează comiterea contravențiilor

on locurile publice).

Nivelul individual (prevenție individuală) include influența asupra acelor persoane care sunt predispuse prin comportamentul lor să intre într-un raport juridic de conflict.

On funcție de *conținutul* lor, măsurile de prevenire a contravenționalității se clasifică on măsuri: *economice, sociale, ideologice, tehnice, organizatorice și juridice*.

Măsurile juridice de prevenire a contravenționalității, on funcție de conținut, se divizează on măsuri care:

- contribuie la neutralizarea condițiilor ce favorizează săvârșirea contravențiilor concrete (normele juridice care prevăd modalitatea de tratament forțat al alcoolicilor cronici și narcomanilor, limitarea capacității lor juridice de a acționa; procurării, păstrării și folosirii armelor individuale și a munițiilor; procurării și păstrării substanțelor narcotice și psihotrope etc.);

- stimulează activitatea ce împiedică sau curmă comiterea contravențiilor (normele juridico-contravenționale referitoare la: predarea benevolă a produsului narcotic sau psihotrop (art.44 CCA); extrema necesitate (art.17 CCA); legitima apărare (art.18 CCA) etc.);

- reglementează procesul prevenirii contravenționalității.

A doua formă de combatere a contravenționalității – *aplicarea față de persoana care a comis fapte contravenționale a măsurilor de constrângere* statală – rezultă din principiul inevitabilității răspunderii contravenționale, care presupune că orice persoană care co-

mite o contravenție trebuie să suporte răspundere contravențională sau morală (art. 21 CCA), care, la rândul său, este o consecință inevitabilă a comiterii contravenției, sancționarea vinovatului nefiind facultativă.

Reoncadrarea socială a contravenientului ca formă de combatere a contravenționalității are și ea o valoare sporită. Aplicarea față de persoana care cu vinovăție a săvârșit o faptă contravențională a măsurilor de constrângere statală nu este o răzbunare a statului pentru fapta ilicită, ci se aplică on scopul educării contravenientului on spiritul respectării legilor, precum și on scopul prevenirii comiterii unor noi contravenții (art.22 CCA). Organele administrației publice locale țin să ontreprindă măsurile necesare de reoncadrare socială a persoanelor ce au intrat on conflict cu prevederile legislației contravenționale.

On urma studiului efectuat on limitele acestei lucrări, putem să facem următoarele concluzii: ***on lipsa evidenței contravențiilor, nu poate fi efectuată statistica lor; fără statistică este imposibilă analiza contravenționalității, evidențierea cauzelor și condițiilor ce o favorizează; la rândul său, prognoza stării contravenționalității pe viitor poate fi realizată numai on baza rezultatelor analizei; fără prognozarea indicilor contravenționalității, constatarea cauzelor și condițiilor acțiunilor ilegale, nu poate fi efectuată planificarea reală și adecvată a activității de combatere a contravenționalității, orientată spre perspectivă.***

BIBLIOGRAFIE

¹ Legea cu privire la administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006. – Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35/116 din 09.03.2007.

² Административное право Республики Молдова: Учеб. для юридических вузов и фак./ Виктор Ацуляк. – Ch.: “Elena-V.I.” SRL, 2007. – P. 100-115.

³ I. Lari. Criminologie. Vol.I. Chișinău: Ministerul Afacerilor Interne, Academia „Ștefan cel Mare”, 2004. – P. 3.

⁴ Drept contravențional/ Victor Guțuleac; Univ. Liberă Internațională din Moldova.– Ch. :ULIM, 2006 (Tipogr. Bons Offices). – P. 54-83.

⁵ Кузнецова Н.Ф. Преступление и преступность. Москва, 1969, стр.173; Кудрявцев В.Н. Причины правонарушений. Москва, 1976, стр. 41-43; Карпец И.И. Проблемы преступности. Москва 1965, стр. 21-23; Криминология. Под ред. Долговой А.И. Москва, изд. Норма ИНФРА, 1994, стр.72-74; Бужор В.Ă., Ацуляк В.И. Агрессивная преступность: методологические основы изучения и классификации. Монография. Кишинэу, 1998, стр. 117-118; Igor Andrei Ciobanu. Criminologie. Vol. I. Chișinău: Museum, 2003. - P. 18; I. Lari. Op.cit. - P. 12-16.

⁶ Datele Direcției poliției rutiere a MAI.

⁷ Până la soluționarea acestei probleme la nivel statal, ea ar putea fi depășită la nivel raional (municipal) fără cheltuieli materiale considerabile.

⁸ Datele MAI.

⁹ Datele statistice ale Curții Supreme de Justiție.

¹⁰ I. Lari. Op.cit. – P. 17.

¹¹ Datele statistice ale Direcției poliției rutiere a MAI al Republicii Moldova.

¹² Datele statistice ale Departamentului Situații Excepționale.

¹³ Constatăm că aceste contravenții, de regulă, se comit în sonul familiei, procedura contravențională începe la cererea părții vătămate și potrivit al.3 art.21 al CCA și în cazul împăcării părților procesul se clasează.

¹⁴ Drept contravențional/ Victor Guțuleac; Univ. Liberă Internațională din Moldova. – Ch.: ULIM, 2006. – P. 58.

¹⁵ On ceea ce privește cauzele contravenționalității vezi: Криминология, под ред. А.И. Долговой, стр. 11; Кудрявцев В.Н. Агенезис преступления. Опыт криминологического моделирования. М., 1998, стр. 11-12; Iurie Lari. Op. cit. - P. 26-27 etc.

¹⁶ Referitor la prevenirea fenomenului infracțional, vezi: Nistoreanu Gh., Păun C. Criminologie. București, 1995. - P. 251-252.

¹⁷ Iurie Lari. Op. cit. - P. 106.

Prezentat: septembrie 2008.

Recenzent: Ștefan STAMATIN, doctor în drept, conferențiar universitar.